



Univerzita Palackého
v Olomouci

Vztah vědění a vlastnictví: případ svobodného softwaru



Univerzita Palackého
v Olomouci

Svobodný software (FOSS)

Soubor praxí, jejichž účelem je koordinovaná tvorba softwaru, jehož zdrojový kód je volně dostupný skrze nekonvenční užití licencování.

Typ veřejnosti, která je zaměřena na praktickou reprodukci (technických, právních, konceptuálních) prostředků své vlastní existence a která je schopna se vyrovnávat s existujícími formami moci pomocí produkce autonomních alternativ.



Zdrojový kód

```
def shutdown(self):  
    if Pitivi.shutdown(self):  
        self.gui.destroy()  
        self.mainloop.quit()  
        return True  
    return False
```



Binární kód v textovém editoru

```

^?
ELF^B^A^A^@^@^@^@^@^@^@^@^@^B^@>^@^A^@^@^@ø (^@^@
^@^@^@^@^@^@^@^@^@^@^@^@^Hw^@^@^@^@^@^@^@^@^@^@^@^@8^
@^H^@^@^@^] ^@^\ ^@^F^@^@^@^E^@^@^@^@^@^@^@^@^@^@^@
@^@^@^@^@^@^@^@^@^@^@^@^@^@^@^@À^A^@^@^@^@^@^@^@À^A^@^@^
@^@^@^@^H^@^@^@^@^@^@^@^@^C^@^@^@^D^@^@^@^@^B^@^@^@
^@^@^@^@^B@^@^@^@^@^@^@^@^@^B@^@^@^@^@^@^\ ^@^@^@^@^@^@
@^@^\ ^@^@^@^@^@^@^@^@^A^@^@^@^@^@^@^@^@^A^@^@^@^E^@^@
^@^@^@^@^@^@^@^@^@^@^@^@^@^@^@^@^@^@^@^@^@^@^@^@^@^@^@
l^@^@^@^@^@^@ôl^@^@^@^@^@^@^@^@
^@^@^@^@^@^@^A^@^@^@^F^@^@^@^@p^@^@^@^@^@^@
  
```



Binární kód v paměti počítače

009c000	0066	0138	0000	0000	3801	0800	0000	0000
009c010	0008	0b72	1003	001e	0200	0000	0001	0100
009c020	0001	5850	0124	41ed	0000	0000	ed41	0001
009c030	0000	0000	0100	0000	0000	0000	0000	03e8
009c040	0000	0000	e803	4654	011a	720e	030b	1810
009c050	0033	0b72	1003	1518	7200	030b	1a10	0004
009c060	4d4e	0105	0002	0066	011e	0000	0000	1e01
009c070	0800	0000	0000	0008	0b72	1003	001e	0200
009c080	0000	0001	0100	0101	5850	0124	41ed	0000
009c090	0000	ed41	0001	0000	0000	0100	0000	0000



Univerzita Palackého
v Olomouci

Licencování

Proprietární licence

Zdrojový kód podléhá vlastnickým právům a je často předmětem obchodního tajemství.

Licence svobodného softwaru

Zdrojový kód podléhá právům svobody projevu.

Důraz na přístupnost, možnosti redistribuce a modifikace zdrojového kódu.



Univerzita Palackého
v Olomouci

Vztah ke kapitalismu

Odlišná etika práce

Etika založená na povinnosti

Etika založená na zájmu

Zpochybňování konceptu duševního vlastnictví.

Pracovník disponující věděním má lepší pozici ve výrobních vztazích.

Konstituce fungujících alternativ.



Univerzita Palackého
v Olomouci

Konflikt s kapitalistickým způsobem produkce

„Linux je rakovina, která nakazí veškeré duševní vlastnictví, kterého se dotkne.“ - Steve Ballmer 2001

„Opravdu, mým cílem není zničit Microsoft. To bude jen naprosto nezamýšlený vedlejší důsledek.“ - Linus Torvalds 2003



Univerzita Palackého
v Olomouci

Microsoft  Linux



Univerzita Palackého
v Olomouci

Vědění a informace

Vědění je model reality, jenž zakládá schopnost jednat. Vyžaduje ale interpretační dovednosti a kontrolu nad podmínkami situace.

Informace jsou data. Přenáší se jednodušeji než vědění a jsou soběstačná (nevyžadují kognitivní dovednosti).



Univerzita Palackého
v Olomouci

Informační bariéra

Zdůrazňování otevřenosti: všechny informace jsou veřejně dostupné -> kdokoliv může kdykoliv téměř cokoliv.

FOSS projekty jsou informačně velice bohaté: dokumentace, komunikace, databáze, zdrojový kód.

Proměna informací ve vědění a vědění v jednání vyžaduje zdroje.



Univerzita Palackého
v Olomouci

Vědění a vlastnictví

Práva tradičně asociovaná s vlastnictvím (dostupnost, redistribuce, modifikace) jsou prakticky využívána skupinou aktérů, jenž jsou nositeli specifického vědění (a zdrojů k jeho nabývání a užívání).

Některé ze zdrojů jsou participací vyčerpávány (čas), jiné naopak navyšovány (učení).

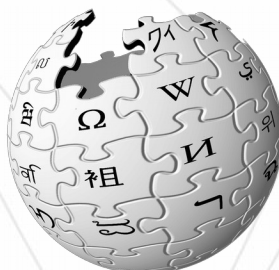
Vlastnictví v tomto smyslu není exkluzivní.

Informační bariéra ale tvoří dostatek prostoru pro vznik produktů a služeb, jejichž prodej akumuluje zdroje kolem úspěšných projektů.



Univerzita Palackého
v Olomouci

Další formy kulturní produkce



WIKIPEDIA
The Free Encyclopedia



open hardware



Využitelnost produktu spolu s informační bariérou zakládají podmínky pro akumulaci zdrojů v dané oblasti (otevřené) produkce.





Univerzita Palackého
v Olomouci

Vztah vědění a vlastnictví: případ svobodného softwaru